

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četr leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojpe štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 27.

V Ptuj v nedeljo dne 5. julija 1908.

IX. letnik.

Cenjeni naročniki in prijatelji!

S to številko stopi naš priljubljeni list

„Štajerc“

v 3. četrletje VIII. svojega letnika. Da ne pride do kakšnega motenja v dopisiljanju, prosimo vse svoje cenjene naročnike, da poravnajo čimprej naročnino.

Naročnina stane: Za Avstrijo na leto 3 K, na pol leta 1:50 K. Za Ogrsko in Hrvaško na leto K 450, na pol in četr leta razmerno. Da je ta cena tako visoka, so krivi Košutovi veleizdajalci, ki se bojijo „Štajerčevega“ biča. Za Nemčijo na leto 5 K. Za Ameriko 6 K. Za vse druge inozemske dežele se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine.

Naročnina,

katero naj blagovolijo naročniki čimprej poravnati, je gotovo tako nizka, da je komaj papir plačan. Mi naprednjaki tudi ne iščemo dobička temveč nam je edini namen, da izvršimo potrebno delo v prid ljudstva. To lahko rečemo, da ni noben slovensko pisani list tako odločno borbo proti ljudskim zatiralcem peljal, kakor naš „Štajerc“.

„Štajerc“ se ne ozira ne na levo, ne na desno, temveč dela edino in izključno za ljudstvo.

„Štajerc“ biča brez usmiljenja vse, kar je ljudstvu sovražnega in škodljivega.

„Štajerc“ hoče na gospodarskem polju zboljšanje žalostnih razmer kmeta, obrtnika in delavca. Na polju politike zahteva, da bi imeli delavni sloji isti vpliv kot

gosposka. Na kulturnem polju pa zahteva „Štajerc“ čimveč izobrazbe za vso ljudstvo.

To je naš namen! Kdo ima pogum, da bi očrnil, osmešil ali zasramoval ta namen? Mi pravimo: Vero se ne sme omadeževati s politiko! Narodnost se ne sme zlorabljeti v strankarske namene. Kmet, obrtnik in delavec pa so večni stebri človeške družbe in brez njih, proti njih volji se ne sme ničesar več zgoditi.

Zato pa ne sme manjkati „Štajerc“

v nobeni hiši.

Delajte, razširjajte vaš list, naročajte se, agitirajte za nove naročnike. Ako vsak naših odjemalcev pridobi le enega novega naročnika potem pridemo do velikanskega števila naročnikov

30.000.

Potem pa nam bode tudi lahko ustreči vsem zahtevam, ki jih stavijo naši odjemalci!

Na delo torej, naprednjaki!

Uredništvo in upravnništvo.

„Svoji k svojim!“

V vsakem prvaškem lističu čitamo te besede, na vsakem prvaškem shodu jih čujemo. Te besede naj pomenijo, da je le prvaški odvetnik, trgovec ali obrtnik pošteni, vsi drugi pa samo oderuhi. Semtertja pa se vidi, da je stvar ravno nasprotna. Kolikokrat smo že ožigosali nečuvano visoke cene in slabo blago „narodnih štacov!“ Kolikokrat smo se morali tudi že popečati s krivičnimi računi prvaških dohtarjev (n. pr. dr. Brumena, dr. Brejca, dr. Benkoviča itd.) Danes nam predloži zopet slinčni slučaj, ki je posebno značilen. Torej, čitatelji, čujte in strmite!

Lansko jesen je pričel v občini Grabšince pri Zgornji Radgoni med dvema kmetoma nesrečni proces. Po prvakah vzgajeno ljudstvo se danes že samo seba uničuje. To niso več prijatelji in sosedji, marveč sovražniki, ki drug drugemu škodo delajo. Sliko tega grdega sovraštva kažeta sosedja in posestnika Franc Matjašič in Jožef Antonič v Grabšincih. Kakor se že na deželi godi, se živina semtertja zaide. Tako so tudi nekega dne Antoničevi volji zašli v Matjašičev gozd; menda niso natanko meje vedli. Matjašič pa je takoj k prvaškemu dr. Lešniku v sv. Lenart tekel in vole zatožil. Sodnija je povabila Antoniča; k sredi ni povabila tudi volov, kajti drugače bi imel mož še večjih stroškov. Antonič je takoj priznal, da njegovi volji niso imeli pravice, pasti v Matjašičevem gozdu. Vkljub temu je bil obsojen na plačilo stroškov za 39 kron. Antonič ni imel te za kmeta velike svote in ni mogel takoj plačati. Žalostno je šel proti domu. Kmalu potem je dobil od prvaškega dr. Lešnika pismo za stroške v znesku 10 K 56 h. Antonič je zahteval da zmeri sodnija te stroške. In res, sodnija je znižala stroške na 4 K 40 h, torej več kot za polovico. Prvaški dr. Lešnik je torej po mnenju sodnije za čez 6 K preveč računat. To pač iz same ljubezni do slovenskega kmeta... Ali pride še lepše! Kmet Antonič se je zmotil in je plačal dr. Lešniku samo 4 K 20 h, torej za 20 h premalo. In za teh ušvih 20 vinarjev je pustil slovenski dr. Lešnik slovenskega kmeta Antoniča zarubiti. Za 20 vinarjev rubež! Na ta način je napravil dr. Lešnik kmetu 7 K 56 h novih stroškov! Dr. Lešnik se je iz same ljubezni do kmeta še pritožil, češ da so troški prenizki. Ali s to pritožbo ni nič dosegel.

Kaj pravite k temu, slovenski kmeti? Ali bodete še „narodni stranki“ in klerikalcem verjeli, da vas prvaški advokat ljubi? Za dva j-

Pri „grobjan-birtu“.

IV.

Naš Jura je brihtna glavica, — ljudje celo pravijo, da je odprte glave, kadar zija. Njega ne opehari nikdo, pa naj pride potem madžaronski cigan ali pa poljski jud. Niti sam lucifer bi Jureta ne opeharil... Ali v našem kraju imamo več krčmarjev, ki niso vsi tako brihtni. To dokazuje sledeča dogodbica, ki nam jo je povedal Grega nekega dopoldne, ko smo ravno poskušali novo nastavljeno vino.

„Veste“, pravi Grega, „kaj se je včeraj gostilničarju Jožku zgodilo? No, vsakdanji njegovi gosti so sedeli pri mizi in pili vino. Nakrat si zašepetata dva nekaj na uho in kmalu potem se pričneta navidezno kregati. Eden vpije „na desno“, drugi pa še močneje „na levo“. — „Pa staviva“, pravi prvi. — „Makari, za šest litrov vina“. In udarila sta v roke ter poklicala krčmarja. „Ti, Jožek, ali daš 6 litrov vina, za katere smo stavila? Kdor zgubi, pa plača!“ — „O zakaj pa ne“, pravi krčmar in prinese vino. Pili so in pili in spili. Ko se napravljajo proti domu, postane krčmar radoveden, se popraska

za nčesa in vpraša: „Zakaj sta pa pravzaprav stavila?“ — „Veš zakaj?“ pravi eden gostov in se prime za stol, ker so se mu noga že malo tresle; „jaz sem trdil, da bode turm farne cerkve, kadar se podere, padel na desno; ta pa trdi, da bode padel na levo; bomo pa videli“. — Krčmar je napravil oči kakor vol pri novi štali. — „Ja vraga“, je rekel, „kdo bode pa vino plačal?“ — „Tisti, ki zgubi“. — „Ja, pa kedaj?“ — „No, potolaži se, kadar bode turm padel“. In odšli so, krčmar pa se je pridušal, da so se kar iskro karzale.“

Zasmejali smo se tudi mi in obžalovali, da Jurčeta na tak led ne moremo spraviti.

„Nekateri krčmarji so res nerodni“, pravi draksler; „pred kratkem se je debelemu Tinčeku to-le zgodilo: Poredni gost pride v krčmo in prinese skrito par malih, 1 centimeter dolgih ribic seboj, katere je nalovil v reki Nil. Krčmar mu prinese četrta vina in odide, gost pa vrže ribice v vino. Ko pride krčmar nazaj, vzame gost vino, pogleda skozi luč in pravi glasno, da so vsi slišali: Veš kaj, Tinček, ako že vodo k vinu mešaš, potem jo vzemi iz vodnjaka, ne pa iz potoka. To vendar ne moreš zahtevati, da bi

jaz ribe pil. — Krčmar je pogledal in videl res ribe v vinu. In pričel je vpiti na natakarja, da so šipe pokale. Gosta pa niti dni več pogledal.“

Tudi ta šala je bila dobra in zopet smo se smejali.

„Tinčeku se večkrat kaj tacega pripeti“, pravi žnidar Kum; „le poslušajte: Pred kratkem so mu napravili gostje z žajfo dolgo črto po špeglu; izgledalo je, kakor da bi bil špegel razbit. Ves prestrašen pogleda Tinček nanj in prične vpiti na natakarja, ker so gostje rekli, da je on špegel razbil. Natakak se je pustil okregati, ker je vedel za šalo. Kočeno pravi eden gostov: „To vendar ne moreš zahtevati, da bi natakak špegel plačal. Dajmo denar skupaj, vsak nekaj in dobro je. In res, krčmar sam je dal tri krome. Gostje so zapili te tri krome in izbrisali z žajfo napravljeno črto na špeglu. Krčmar pa je postal zopet za nekaj pametnejši.“

Že med pripovedovanjem te povesti je ndarilo dvanajst. Jurek je že sedel pri svoji fizičlovli župi in udrihal po nje, kakor da bi imel pohane piščance pred seboj. Zato smo jo tudi mi proti domu odkurili.

(Prihodnje naprej.)

set helerjev vam potegnejo ti ljudje kožo čez našesa. Potem pa še kričijo: Svoji k svojim!

Politični pregled.

Državni proračun ki ga je ravnokar zbornica sprejela, obsega grozovito visoke številke. O1 leta 1902 je narastal za skoraj 464 milijone kron. Izdatki za leto 1908 znašajo skoraj 2 149 milij. kron. Kako se porabijo te denarji? Ljudstvo ima pač malo od njih! Civilna lista dobi za 2 milij. več nego l. 1902, notranji ministerij za 17 milij. več, deželnoobrambeni ministerij za skoraj 18 milij. več; vseh povzanih vojaštva za 10.000 moč in oficirskih plač pa bode narasla ta svota na 34 milij. Za deželno brambo se bode torej letno skoraj 100 milij. iztalajalo. Ministerstvo za poduk dobiva za 23 milij. več. O1 tega denarja se izdaja za zvišanje duhovniških plač 6½ milij., za srednje šole 10, za visoke 7, za ljudske 2 milij. kron. Torej za šole, ki jih rabi ljudstvo, še vedno ni denarja! Finančno ministerstvo dobiva za 79 milij. več. Izdatki za mornarico so narasli za 11 milij., izdatki za vojaščino pa za 21 milij. Kako visoki so izdatki za armado in mornarico, se ne ve natančno. Ve se pa, da finančni minister v tem oziru ni štedljiv in da so delegacije l. 1902 dovolile 356 milij. za vojaščino in mornarico in 100 milij. za artiljerijo. Kakor se vidi, so to svote, ki jih navadni človek niti ne razume. Kako dobi država te denarje? Direktni davki prinašajo 323½ milij. kron, indirektni davki pa čez 865½ milij. Colninski dohodki pa znašajo 121 milij. kron.

Delegacije stopile bodo v drugi polovici septembra skupaj. Nove volitve za delegacije se ne vršijo.

Državni zbor je dokončal dolgočasne razprave o proračunu in je končno ta proračun sprejel. Pri tej priložnosti je prišlo zopet do velikanskega škandala. Češki kognak grof Sternberg, politična baraba prve vrste, je postal namreč v zadnjem času klerikalac. Zato ga ti klerikalci pri vsaki priložnosti izvolijo za glavnega govornika. On pa izrablja svojo govorniško prostost, da napada na najnesramnejši način svoje tovaršice. Tako tudi to pot. Napadel je socialiste. Ali naletel je slabo. Socialistični poslanci so naskočili Sternberga in malo je manjkalo, da bi ga ne prav "po domače" preklofotali. Metali so mu protokole in spise v glavo. Le s težavo se je napravilo mir. Res, lepa zbornica!

Trgovinska pogodba s Srbijo, katere je nepravila toliko vroče krvi v vrstah avstrijskih kmetov, bode glasom neznanila vlade šele v jeseni državnih zbornic predložena. Upamo, da bodejo poslanci potem svojo dolžnost storili.

Znižanje davka. Vlada namerava hišno-razredni in hišno-cinčni davek znižati. Po njenem načrtu bi bile 16. razreda pripadajoče hiše tega davka proste. Hišno-cinčni davek bi se tekom prihodnjih 12 let na ta način znižal, da se zniža v glavnih mestih od 26% procentov na 19%, v drugih mestih pa od 20 na 15%.

Kmetijska predavanja za vojake so vpeljali za zimo v Belgiji. Ta velepotrebna predavanja bodo trajala od decembra do marca. Kakor znano, so taka predavanja že na Francoskem in Italijanskem. Dobro bi bilo, da se jih vpelje tudi na Avstro-Ogrskem kajti taka predavanja dvigajo kmetijski ponos in izboljšujejo kmetijske siuore, kateri služijo pri vovakih, tako da po dokončani službi lahko svoje znanje na domači grudi porabijo.

Prepoved uvoza mrve in slame na Angleško. Glasov naznanila ministerstva za znanje zadeve je poljedelski urad v Londonu zapovedal, da se od 9. marca t. l. slamo in mrvo iz avstro-ogrske države ne sme na Angleško uvazati.

Več luči!

(Dopis iz pisateljskih krogov.)

V nekaterih časopisih se zmerom nabajamo odmeve velike "nedelje" (tednu), ki so jo preživeli, čitateljem že znani slovenski poslanci v Petrogradu. Iz tega bi si nemara čitatelj domisljal, da je že vse zlato, kar se sveti in da so ti poslanci dosegli B g sam vidi kakšne uspehe, na katere so lahko ponosni. Onim, ki tako mi-

slijo, lahko povemo, da se Rusi tem predrznežem, ki so jih prišli vabit na veliko T.ubarjevo slavnost, niso vsedli na limanice. Iz mesta in svoje srede jih sicer radi gostoljubnosti niso pogнали, toda precej, ko so odnesli pete, so se oglasili tudi n zadovoljneži in organ Sojuz (zveze) ruskega naroda, petrograško „Ruskoje Znamja“, je videlo v onih treh poslancih (Hibarja, Kramarja in Hubovickega) nič več nič manj nego agente mednarodnega židovstva, ki so dospeli v Petrograd samo radi tega, da ondi pomagajo utrditi to „prokleta“ ustavo (konstitucijo). Po mnenju tega časopisa bi imela vlada te nevarne agente poslati brez odloga po „šubu“ nazaj odkoder so prišli, samo da bi jih več ne bilo v Rusiji.

Koliko si ti „Slovani“ in ob enam tudi kranjski naprednjaki v zvezi z židi, v tem je „Štajerc“ že poročal, iz česar se lahko čitatelji prepričajo, da oni časopis tem odpadnikom od katoliške vere ni delal krivica. Radi tega bo tudi za prihodnje najbolje, da se naj imenujejo vse drugo, samo ne več „Slovenci“ in Slovane, da se ne bodo lagali, kakor je današnji teh ljudij že nekaka sveta navada. Lsz, napuh, tatvina, pretepi, poboji in druge pregrehe pa gredo skupaj kakor v procesiji, da človek, kadar se mora opustiti v borbo z njimi, pač najraje obožavo vzdihne: „Duch das schrecklichste vor Allem ist der Kampf mit Ungaziefer. dem Gestank als Wanze dient.“ „Štajerc“ se torej vkrvja s to zadevo le toliko, kolikor je malone primoran, kolikor to zahteva njegovo stremljenje po resnici, torej naj pove svojim čitateljem koliko bo vredna takšna slovenska federacija, ako bi se tem prvotom vendar-le posrečilo skrpati nekakšno pojedino o priliki odkritja spomenika novejšega slovenskega svetnika, katerega ime nemara zagledamo že drugo leto v „koletdarju“.

Federacijo hočejo osnovati prvaki, ki se za mnenje prebivalstva v tej zadevi niti ne zmenijo. Saj onemu „misere contribus“ plebs“ je treba samo zaklicati „Marš, ali pa „Naprej!“ ker ono mora se brezpozorno podvreči, saj nima več svoje, proste volje. Stari Bog, ki še živi in gleda na komedije, je dal ljudem pri stvarjanju vsaj proste voljo, novi bogovi, katerih pa je že več nego preveč, pa so v tem oziru večji roparji in egoisti, ker so vzeli ljudem, katerim zapovedujejo, povsem njih prosto voljo, iz česar je razvidno, da sedanjí napredek ni noben napredek, marveč le strahšansko nazaj v paganstvo. Kdo še zamore pri takšnih odliščinah govoriti o liberalizmu, prostosti, enaki pravici za vse? Samo on, ki se zna prav debelo lagati. Ko so jeli nabirati za ljubljanski „Narodni Dom“, so na široko odprli usta ter hvalili, kako bo imel ondi narod svoja vedrila in zabavne večere, ako s doneski pomorega pozidati. In zaslepljeno ljudstvo je prinašalo darove po svojih močeh. Kaj pa sedaj? Ako se kateri od teh prostakov le prikaže v „Narodnem Domu“, urno se znajdejo takšni, ki ga v imenu bratavske ljubezni in napredka sunejo črez prag, zakaj „Narodni Dom“ je pozidan le za gospodo; ljudstvo ondi nima ničesar iskati. Takšna bo tudi bodoča slovenska federacija. Na pol pijani pevci vtegnejo sicer zapeti kakšno novodobno dekadentično pesem, toda prosti narod se jim bode jokal, ali pa jim kazal — osle. Saj je slehna beseda, ki jo zinejo o bratoljublju, o zvestobi do domovine, da celo do svojih najbližjih sorodnikov, le debela laž. Ridi figamostva in nezvestobe so propadli ideali in za koga se naj navdušuje mladina, ako zgubi vero v svojo in svojega naroda bodočnost, ako jo takšni voditelji pripravijo ob ideale? „Saj se res ni treba čuditi, da se čuje toliko o samomorih med mladino in djaštvom, katero oropano vsega, kar je svoje dni blažilo srca, nima sedaj za isto nikakega nadomestila, da nima vere samo na se in svojo prihodnost in se slepo vdaja bodisi pohotnosti, bodisi pijančevanju, le kakega stremjenja po čednostih ni moči opaziti nikjer. Zares kam pridemo, ako pojde tako naprej, ako bo krivica tako gospodovala nad pravico, ako bo še nadalje tako proganjala nedolžnost, ako vnebojijo grehi se ne bodo smatrali več za greh? Čimdalje boste dopuščali, da bodo vladale kakšne neznosne razmere med ljudmi, tem večja divjost in nenravnost bo zavladala v človeški družbi in namesto one blažene prihodnosti, o kateri je pel Prešern: „Vremena bodo Kranjcem se zjasnila, da ni naj bil v tej stvari samo Podravski iz-

jim lepše zvezde kakor zdaj sijale“, bodo se peklo že na zemlji in nastopil bode čas, ko bodo živi blagovali mrtve. Torej kdor še želi človeštvu dobro, naj kriči, vpije, svari... ako le nič ne pomaga, pa se naj zapre v svojo kamrijo in brez potrebe na hodi iz nje, zakaj napoved Kristusova se uresničuje... .

Dopisi.

Sv. Lovrenc slov. gor. Naši veteranci se niso udeležili slavnosti na Ptujski gori, ker se sramujejo svojega „hauptmana“ Horvata, kateri je napravil nam vsem tako „čast“ pred vsem svetom! Samoto napraviti zna ta dika b'žnos nedolžnosti, kateri nosi „roženkranc“ v žepu in hodi pridno k spovedi; odvezo pa mu daje naš župnik... Ja človeka oblije sramota, ako čuje govor in provanje v drugih krajih črez našo občinsko vodstvo. Zategatelj pa zopet ponarjamo, da se mora človeku kakor je naš „nedolžni“ Hrvat, občinski stolec vzeti od oblasti, ako ne odstopi sam. Mi nimamo zaupanja do človeka, kateri je našo občino in naš denar v občini na tak grdi način izrabljal. Dmar sliši v mestno šparkaso in ako se to ne zgodi, bomo šli do višje oblasti. Horvat pa naj pomisli, da ni lepo, na tak način „gospodariti“ in potem še predrznost imeti, dalje za „rihtarja“ biti. Mi zahtevamo, da naredi oblast red in odstavi Horvata. Drugače ne bo miru!

Fram. Naš g župan in načelnik posojilnice ima pač usmiljeno srce do vbogh ljud. Umrlje vboghi občinski rev ž in njegova sestra, tudi revna, prosí g župnika, da bi se mrtvemu zvonilo; ali g župnik ji pošlje k g županu. Leta pa ji odgovori, da za takšne, katere občina oskrbuje, ni treba zvoniti. Ta se pač vidi, da ni nič brez denarja! Pa blagor mu, usmilil se je g. Tomas Krajin in pustil mrtvemu zvoniti ter mrtiča z svojimi ljudmi na pokopališče spraviti. Hvala mu bodi! Sramota pa onim, ki imajo krščanstvo le na jeziku, v srcu pa delajo celov smrti razliko med reveži in bogatimi!

iz krajine kanibalistov. Ali je mar Avstrija še katoliška država? Sprejmi, drugi „Štajerc“ od svojega redkega sotrudnika še tretji dopis ter priobči ga v celoti, ker bi tega nemara ne uobinl kateri drugi ne katoliški, pa tudi ne liberalni časopis, boječ se zamere bodisi že od te ali druge strani. Ker pa je dandanašnji treba mnogo poguma onemu, ki si drzje resnico govoriti, torej ti tega poguma ne morejo odrekati celo Tvoji najhujši nasprotniki in zgolj te resnici zatirani od vseh strani na ljubo Te podpisani prosí, da priobčiš naslednje vrstice. Svar se tiče nikogar drugega, nego zatiranega od vseh strani pisatelja slovenskega Podravskega, katerega so sedaj, ko je zbežal z krajine kanibalistov in se preselil drugam celo oblastnije obsodile nekako v imenu zakona v duševno smrt, a to zavrtno, ne da bi se ga poprej zaslúšalo in čujte tako nekako celo v imenu postave „in Namen Sainer Majestät“. Torej najjačuje selaj slovenska in slovenska javnost, sploh vsi učitelji, katerim pride list pred oči, kaj je zakrivil hudega oni Podravski, da se končno tako nečloveško postopa z njim, zakaj ako je imel že v časih poganstva veljavo pregovor: „Vox populi, vox Dei“, ima jo menda v tem večji meri še sedaj. Ker mu radi neomadežvanega obnašanja ne morejo pripisati ničesar na rovaš kar bi ga prisililo umolktniti za zmerom, torej mu očitajo sedaj po triletnem bivanju na prostem, da je bil l. 1904. zmešan, blazen, vse to radi groznega pomanjkanja ki je vladalo pri hiši, ko mu je žena vse post preležala v postelji in mu starejšo hči radi tega ker ni imela kaj dati v lonec, da bi skuhala živčva sebi, materi in mlajšim otrokom, prišla radi samh skrbij ob pamet in so takrat še starokopitni, a danes že „napredni“ Ribničanje, namesto da bi mu pomagali, kakor se pravim kristjanim spodobi, se mu rajše smejali, da je v resnici jel trditii, ako pojde tako naprej, da mora napočiti konec sveta. To je bila torej njegava znorelost, radi katere je moral v bolnišnico in se je l. 1905 dne 18. marca, ozdravljen vrnil, pa ako še tatn, ali tolovaju, ako enkrat prestopi svojo kazen, dotične nihče opošati ne sme, da ne žali njegove časti, kako da ni naj bil v tej stvari samo Podravski iz-